

RIJEČKI IZUMITELJ TORPEDA IVAN BLAŽ (GIOVANNI BIAGGIO) LUPPIS DE RAMMER

Prof. dr. sc. Irvin Lukežić
Filozofski fakultet, Rijeka

Priča o uglednoj pomorskoj obitelji Luppis, koja se u Rijeku doselila iz Dalmacije, započinje na poluotoku Pelješcu. Unatoč činjenici da se ovo prezime u starija vremena pisalo u obliku Vukić(ević), kasnije će ovaj izvorno hrvatski antroponim biti zamijenjen kombiniranom slavensko-romanskom varijantom Lupis-Vukić, odnosno, talijanskim inačicama Lupis ili Luppis. Obitelj potječe iz pelješkog sela Donje Nakovane (Nakovanj), odakle se poslije proširila po susjednim mjestima: Bosiljini, Vignju, Kučistu i Žukovcu.¹ Jedan se njen ogranak pojavljuje i u Dubrovniku, gdje su Luppisi 1668. godine proglašeni gradskim patricijima.² Tijekom osamnaestog i devetnaestog stoljeća iz ove obitelji koja se oduvijek isticala u brodarskoj i ribarskoj djelatnosti, poteklo je više od sedamdeset pomoraca.³ U Rijeci se Luppisi pojavljuju sredinom osamnaestog stoljeća.

Kapetan Jakov Luppis Lukin (1730.–?), rodom Dubrovčanin *nativo di Ragusa*), prvi poznati član riječkoga ogranka ove obitelji, doselio u Rijeku 1761. godine. Oženio se prvi puta 1766. godine Riječankom Margaretom Superina. Na temelju jednoga popisa trgovačke robe doznajemo da je u lipnju 1771. pod zapovjedništvom izvjesnoga Giacoma Luppisa u Trst pristigla austrijska nava iz Atene, natovarena uljem i sirom.⁴ Možemo s velikom vjerojatnošću pretpostaviti da se vijest odnosi upravo na kapetana Luppisa, koji se 1774. godine ostavši zarana udovcem, oženio Riječankom Antonijom Franković (Antonia Francovich). Iz tog drugog braka potekli su sinovi Petar Leopold, Ferdinand i Fran Maksimilijan. Jakov se inače spominje kao riječki kapetan (1777), brodovlasnik i pomorac (navarchus, 1791). U poznijim godinama spominje se kao posjednik (*poses-*

¹ Pomorska enciklopedija, sv. 4., Ko-Mit, JLZ, Zagreb 1978., str. 426.

² B. Vižintin, *Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća*, ICR, Rijeka, 1993., str. 61.

³ Među njima valja spomenuti npr. Balda Trojanova Lupisa-Vukica (Viganj, 1857. – Mahdia, 1905.), koji s hrvatskom obitelji Novak vodi u Mahdiji (Tunis) brodarske, ribolovne i trgovačke poslove, te Vicu Cvitova Lupisa-Vukića (Viganj, 1820. – ?), koji sredinom 19. stoljeća u Buenos Airesu posluje kao jedan od prvih ovlaštenih peljara u rijeci La Plati, v. Pomorska enciklopedija, n. d., str. 426.

⁴ Riječ je o “4000 orne oglio, 5 Casetti formaggio”. v. I. Erceg, *Pomorsko-trgovinske veze jadranskih i mediteranskih luka s Trstom (1771)*, Starine JAZU, knj. 56., Zagreb 1975., str. 191.

Regno della Croazia.

Rogito N. 1921.

REGNANDO SUA MAESTA' APOST.
FRANCESCO GIUSEPPE I.
 IMPERATORE D' AUSTRIA.

Protocollo

assunto in Fiume li 12 Agosto 1868

Presente

D.r **Mariano Derencin** reg. pub. notaio.

Comparsò il sig. Giovanni Luppi e. i. capitano di
 pregato domiciliato attualmente a Trieste

firma in presenza del ordine in loco del sig. Giovanni de Lenti
 sig. si rappresentando sulla veste del capitano di giustizia e del sig. G. H. H. H.

Testimoni Domenico Fabbiani e Simone Duranti

[Signature] *[Signature]*

A richiesta vennero legalizzate le firme e munito il suddetto
 documento della solita clausola.

Chiuso e firmato.

Giovanni Luppi
in loco di capitano

G. Gallarini test. altro firmante
D. Duranti test. altro firmante
D. Maria Duranti

sionato). Prema podacima iz matičnih knjiga kuća Luppisovih nalazila se “in Brajda” (1792). Jakovljevi drugi sin Ferdinand (Ferdinanco Carlo, 1782.–?), koji je naslijedio obiteljsku kuću u Rijeci, imao je iz braka sa svojom suprugom Giovannom rođ. Perich kći Rosu, udatu za Giuseppea Lazzaricha, te sinove Ivana Blaža i Jakova Rafaela.

Ferdinandov stariji sin Ivan Blaž Luppis (Giovanni Biaggio L., 25. I. 1813. – 27. I. 1875.), kapetan fregate i slavni pronalazač torpeda, nedvojbeno je najglasovitiji član riječke grane obitelji. O njegovu djetinjstvu i prvim mladenačkim godinama nemamo gotovo nikakvih podataka. Završivši gimnaziju i Nautičku školu u Rijeci, školovao se na Pomorskoj vojnoj akademiji u Veneciji i 1835. stupio kao kadet u službu kod austrijske ratne mornarice u obalnoj plovidbi.⁵ Budući da se u službi isticao kao savjestan i predan pomorski časnik, brzo je i uspješno napredovao u vojnoj karijeri koju završava promaknućem u čin kapetana fregate.⁶

Sudjelovao je u mnogim pomorskim operacijama diljem Sredozemlja i Crnog Mora. Tijekom austro-talijanskog ratnog sukoba 1848/49. bio je zapovjednik fregate *Bellona*, istaknuvši se prilikom pomorske blokade Venecije i Ancone, a ratne 1859. godine zapovijeda u dalmatinskim priobalnim vodama fregatom *Venus*.⁷

Već u to vrijeme bio se započeo baviti raznovrsnim tehničkim problemima, došavši pored ostalog i na zamisao o napravi za uništavanje neprijateljskih brodova vođenu s kopna (*salvacoste*, *Küstenretter*). Taj uređaj zamislio je kao “mali čamac bez posade, koji bi se uputio i upravljao s kopna, a eksploziv u čamcu upalio bi se pri udaru o neprijateljski brod. Sagrađio je više modela; jedan je imao staklena jedra, da se ne vidi iz daljine. Poslije manjih pokušaja sagrađio je čamac dug 1 m s pogonskim mehanizmom na pero i vijkom. Čamčić je imao dva kormila, a upravljao se dugim uzdama s kopna. Lupis je tom prilikom izumio upaljač (pištolj) i primijenio ga na tome modelu. Treći je model mjesto propelera imao vesla u obliku peraja. Konačni model, dug 6 m, nazvao je 'spasilac obale'.⁸ Ovo se plovilo može smatrati neposrednim pretečom torpeda zbog vlastitog mehaničkog pogona, daljinskog vođenja od strane gađača i bojeve glave s udarnim upaljačem.

⁵ Pomorska enciklopedija, n. d., str. 426.

⁶ “Trat nach Absolv. des Marine collegiums in Venedig 1835 als provisor. Marinekorpskadett in die Kriegsmarine ein, wurde 1845 zum Schiffstährnich und 1848 zum Fregattenlt. befördest (...) Während weiterer Einschiffungen wurde L. 1851 zum Schiffslt., 1853 zum Korvettenkapitän, und 1857 zum Fregattenkapitän befördest.” Oestereichische Biographische Lexikon, V. Band, Lange-Meier, Beč, 1972., str. 371.

⁷ Isto.

⁸ Pomorska enciklopedija, n. d., str. 426. Ovaj Luppisov prototip novoga oružja bio je dugačak zapravo 20 stopa, odnosno 6,09 metara i mogao se lansirati s brodske prove pomoću posebnoga uređaja. Njegov se model čuvao nekada u riječkoj tvornici *Torpedo*, a kopija mu je pohranjena u Tehničkome muzeju u Beču. Lupis je preko nadvojvode Leopolda ishodovao i audijenciju kod cara Franje Josipa I. kako bi mu osobno saopćio potankosti o svome pronalasku. Car ga je dragovoljno i pažljivo saslušao, imenovavši potom posebnu

Izum novoga oružja trebalo je, međutim, dotjerati i tehnički usavršiti. Luppis, čija je prvotna ideja nastala još na fregati *Bellona*, nije posjedovao dovoljno novčanih sredstava za obuhvatnija ispitivanja niti vremena za njihovo izvođenje. Nakon okončanja austrotalijanskog rata (1860.) zatražio je i dobio od nadležnih vojnih oblasti dozvolu za odlazak u mirovinu kako bi se nesmetano posvetio radu na svojim invencijama. Obratio se ujedno i austrijskom Ministarstvu rada radi financijske potpore, ali je njegov zahtjev odbijen zbog navodne tehničke neizvedivosti.⁹

Vrativši se u rodni grad Luppis se intenzivno nastavio baviti mišlju o izradi novoga oružja za “zaštitu obala”. Budući da nije uspio dobiti očekivanu podršku austrijskih državnih vlasti i najviših vojnih krugova, obratio se za pomoć Giovanniju de Ciotti, ključnoj osobi tadašnjeg političkog života i budućem riječkom gradonačelniku. Preko Ciotte, koji je kao umirovljeni inženjerski časnik uvidio važnost ovoga projekta, upoznao se s engleskim strojarom Robertom Whiteheadom, tadašnjim ravnateljem Riječkog tehničkog poduzeća (Stabilimento Tecnico Fiumano). Ciotta je, naime, uspio nagovoriti Whiteheada da prihvati suradnju na usavršavanju prototipa Luppisova izuma.

Prema zajedničkom ugovoru za usavaršavanje izuma, sastavljenom 14. kolovoza 1864. godine, Luppis, Whitehead i Ciotta obvezali su se da će u okviru vlastitih mogućnosti i raspoloživih sredstava surađivati oko uspjeha ove zamisli i prilikom podjele moguće dobiti. Ciotti je pak bila povjerena trgovačka strana posla koji je isprva odvijao u najstrožoj tajnosti.¹⁰

Nakon provedenih pokusa koje je tijekom pune dvije godine izvodio u jednoj radionici riječkog *Stabilimenta*, uz pomoć svoga tehničara Annibala Ploecha i dvanaestogodišnjega sina Johna, Whitehead koncem 1866. dovršava novi tip torpeda i uspijeva otkloniti osnovne nedostatke Luppisova izuma (tzv. Whitehead-Luppisov model torpeda).¹¹

inženjersku komisiju koja će proučiti izum. Spomenuta se komisija o pronalasku izjasnila vrlo povoljno. Unatoč tome, Luppis nije uspio dobiti toliko priželjkivanu novčanu pripomoć za nastavak istraživačkog rada. v. L. M. Torcoletti, *Fiume ed i paesi limitrofi*, Rapallo 1954., str. 230.

⁹ S. Samani, *Dizionario biografico fiumano*, Dolo-Venezia 1975., str. 92. – 93.

¹⁰ “Nel 1864 fu concluso un patto tra il L. e W. per mantenere pieno silenzio sulla nuova scoperta e di comunicarsi scambievolmente tutte le miglurie, escogitate dell'uno e l'altro, per rendere piu perfetta la torpedine. I segrati potevano venire svelati ad una terza persona soltanto col consenso di ambidue. E questa persona fu trovata nel podesta Ciotta che procuro i fondi per le spese necessarie alle pazienti e lunghe prove onde pervezionare il siluro.” L. M. Torcoletti, n. d., str. 229.

¹¹ Prvo, umjesto navodnoga plovila uvodi podvodni hidrodinamički oblikovan projektil; drugo, umjesto vođenja s gađačeve strane uvodi vlastito vođenje (“tajnu komoru” ili dubinski ravnac) i, treće, umjesto navijene opruge, za akumulaciju pogonske energije koristi stlačeni zrak i klipni stroj za “hladni zrak”. Istodobno je umjesto prvobitnog neadekvatnog imena *Minnenschiff* novo oružje dobilo naziv 'torpedo': prema ribi koja pri dodiru djeluje omamljujućim električnim šokom (riba drhtulja, *Torpedo marmorata*). Novi je model oružja

Rad na zajedničkom projektu, nažalost, nije mogao proći bez međusobnih nesuglasica. Kako je vrijeme odmicalo, sve više su dolazile do izražaja ne samo različite realizacijske koncepcije oko izrade pronalaska nego i sasvim oprečne prirode poslovnih suradnika. Uvidjevši izuzetnu vrijednost i važnost započeta posla, praktični, poduzetni i promoćurni Whitehead vrlo je brzo preuzeo inicijativu u tehnološkoj a kasnije dakako i u financijskoj sferi projekta. Luppis je, nasuprot tome, stvari shvaćao idealistički, ostajući vjeran svojim prvotnim vizijama koje nisu mogle doživjeti primjenu u stvarnosti. Sudeći po fotografskoj snimci koja se uspjela sačuvati, Luppis bijaše čovjek ozbiljan i strog, uvijek namrgođen i šutljiv. Vjerojatno je bio silno povrijeđen činjenicom što se Whitehead nije pretjerano obazirao na njegovo pronalazačko prvenstvo i na koncu se morao povući iz zajedničkoga projekta.¹² Whitehead se u to vrijeme preselio iz Trsta u Rijeku, gdje je utemeljio prvu tvornicu torpeda u svijetu.¹³

imao zapravo malo što zajedničkoga s izvornom *salvacostom*. Bio je to metalni čunak na vrhovima zaoštren poput vretena; na prednjem je kraju bio ispunjen pamučnim barutom, a na stražnjem mu je kraju bila montirana elisa na dva vijka (kormila). Pogonski sustav torpeda sastojao se od dvocilindričnog motora na stlačeni zrak (sustav Compound). Regulator dubine, postavljen na hidrostatičkom tanjuru povezanom s dva upaljača, mogao je održavati putanju projektila na stalnoj dubini. Ovaj je uređaj najoriginalniji Whiteheadov doprinos razvoju torpeda. Njegov je prvi torpedo imao promjer 335 mm, duljinu 3,35 m i masu od 136 kg; početni se pak eksplozivni naboj sastojao od 18 kg baruta, projektil je razvijao brzinu od 7 čvorova, a krajnji je domet iznosio 200 metara. Osnovni su mu nedostaci bili: nezadovoljavajuće držanje smjera te mali domet i brzina zbog male akumulirane energije i niske djelotvornosti klipnoga stroja na hladni zrak. Koncem 1866. Luppis i Whitehead zamolili su austrijsku državnu komisiju Ministarstva rada da pregleda novo oružje. Neslužbeni su pokusi provedeni 21. prosinca iste godine, a 6. ožujka 1867. sklopljen je s pronalazačima ugovor o uvjetima za pokuse. Prve službene probe novoga oružja, izvedene u Rijeci tijekom listopada 1867. pred austrijskom vojnom komisijom, nisu postigle željeni uspjeh upravo zbog nepravilne putanje. Tek nakon što je Whitehead u regulator dubine ugradio njihalo kao novi element za postizavanje ravnoteže, uređaj je konačno prihvaćen na tržištu ratne tehnike. Nakon dovršenih dodatnih ispitivanja u lipnju 1868. austrijska je vlada otkupila pravo samo na upotrebu izuma, što je omogućilo da riječka tvornica ponudi svoj proizvod i drugim zemljama.

¹² Prema sporazumu sklopljenom 1868. među ortacima, raspodjela profita za zaradu postignutu prodajom torpeda iznosila je na ukupnu svotu: Ciotta 10%, Whitehead 50% i Luppis 40%; posljednja su dvojica od vlastite svote izdvajala po 2% za Annibalea Ploecha. Međutim, iste godine je zbog spomenutih sporova između Whiteheada i Luppisa sporazum morao biti izmijenjen: dok su Luppisu pripali prihodi od prve prodaje, Whitehead je stekao pravo slobodnoga zaključivanja novih samostalnih prodaja i uživanja prihoda bez ikakvih obveza prema svome nekadašnjem partneru. Stupanjem na snagu novoga ugovora prestale su vrijediti sve pravne obveze oko zajedničkoga prototipa i Whitehead postaje isključivi vlasnik i korisnik zaštitnog znaka proizvoda.

¹³ Nakon što je Austrija prihvatila novo oružje, predstavnici engleske vlade pozvali su Whiteheada da na koncu 1869. izvede pokuse sa svojim torpedima u Engleskoj. Tijekom tih ispitivanja koja su se održavala na jezeru Sherness, prvi je put jedna lađa potopljena Whitehead-Luppisovim torpedom. Engleska je vlada odlučila otkupiti jedinstveno pravo upotrebe prototipa konvencijom od 23. veljače 1871, započevši istodobno vlastitu proizvodnju i usavršavanje oružja u arsenalu *Royal Laboratory* u Woolwichu. U međuvremenu, *Stabilimento Tecnico Fiumano*, zbog stanovitih poremećaja na tadašnjem tržištu i nedostatka

Godine 1869. car Franjo Josip I. odlikovao je Luppisa zbog njegovih osobitih zasluga Ordenom željezne krune, plemićkim naslovom, grbom i pridjevkom *Von Rammer*.¹⁴ Bila je to, međutim, slaba utjeha bivšem austrijskom časniku koji se, razočaran i slomljen, posljednjih godina života bio povukao u potpunu izolaciju, boraveći uglavnom u svojoj vili u mjestancu Torriggia (Lago di Como). Umire u Milanu, samotan i zaboravljen, samo jedan dan nakon što je u Rijeci utemeljena *Fabbrica Torpedini di Roberto Whitehead!* Pokopan je na središnjem milanskom groblju.¹⁵

novih poslovnih ugovora, odlazi u stečaj a njegovi dioničari povjeravaju poduzeće R. Whiteheadu koji ga zatim pretvara u specijaliziranu tvornicu za izradu torpeda. Nova je tvrtka službeno utemeljena 26. siječnja 1875. pod imenom *Fabbrica Torpedini di Roberto Whitehead* (Torpedo-Fabrik von Robert Whitehead) koja poslije mijenja naziv u *Whitehead & Co.* Proizvodnja ovog sofisticiranog oružja osigurat će novoj riječkoj tvornici iznimno mjesto na međunarodnome tržištu ratne opreme, monopol koji će potrajati gotovo do početka Prvog svjetskog rata. Premda je Engleska kao svjetska pomorska velesila prva počela proizvoditi samostalne modele torpeda, tvornica *Whitehead & Co.* otvara 1890. vlastitu englesku podružnicu poduzeća u Weymouthu kako bi zadovoljila zahtjeve tamošnjeg tržišta. Među naručiteljima riječkih torpeda posebno se ističu Francuska, Rusija, Japan, Švedska, Italija, Argentina, Turska, Danska, Nizozemska i Portugal.

¹⁴ “*Rammer* vuol dire colpire una nave collo sperone. Nello stemma nobiliare del L. si poteva vedere una nave in mare aperto colpita ed incendiata da un siluro. La leggenda dello stemma era: *Beharrlichketi siegt* che vuol dire: ‘*La costanza vince*’.” v. L. M. Torcoletti, n. d., str. 231.

¹⁵ U suvremenom nekrologu u povodu njegove smrti, objavljenom u dnevniku *La Bilancia* (1875.), piše: “*Luppis nobile de Rammer cav. Giovanni*, ex i.r. capitano di fregata, il quale negli ultimi tempi soggiornava in un’*amena vileggiatura del lago di Como*. Egli fu il primo inventore delle famose torpedini, che, perfezionate poscia dal sig. Whitehead, ebbero un così grande successo e vennero adottate da quasi tutti i governi europei. Fu uomo colto, buono, integerrimo, e Fiume sentiva con condoglio la perdita di questo cittadino che in ogni incontro fece onore alla patria.” Na temelju odluke riječkoga gradskog zastupništva od 6. svibnja 1916. jedna je gradska ulica, u znak sjećanja na Luppisa, nazvana njegovim imenom, v. L. M. Torcoletti, n. d., str. 231. I danas u Rijeci postoji ulica koja nosi Luppisovo ime.

Sažetak

RIJEČKI IZUMITELJ TORPEDA IVAN BLAŽ (GIOVANNI BIAGIO)

LUPPIS DE RAMMER

Irvin Lukežić

Ivan Blaž (Giovanni Biagio) Luppis de Rammer, austrijski pomorski časnik i izumitelj torpeda, rodio se u Rijeci, 28. siječnja 1813. godine. Potječe iz stare kapetanske i brodovlasničke obitelji koja se u Rijeku doselila sredinom 18. stoljeća s Pelješca. Završio je gimnaziju u Rijeci i pomorsku vojnu akademiju u Veneciji. Služio je u austrougarskoj ratnoj mornarici do čina kapetana fregate.

Tijekom austro-talijanskog sukoba bio je zapovjednik bojnoga broda Bellona (1849). U to vrijeme zamislio je napravu za uništavanje neprijateljskih brodova vođenu s kopna (salvacoste, Küstenretter). Batio se različitim tehničkim problemima pa je došao na zamisao da stvori spravu za razaranje brodova, mali čamac bez posade koji bi se uputio i upravljao s kopna, a eksploziv u čamcu upalio bi se pri udaru o neprijateljski brod. Sagradio je više modela; jedan je imao staklena jedra, da se ne vidi iz daljine. Nakon manjih pokušaja sagradio je čamac dug 1 m s pogonskim mehanizmom na pero i vijkom. Čamčić je imao dva kormila, a upravljao se dugim uzdama s kopna. Lupa je tom prigodom izumio upaljač (pištolj) i primijenio ga na tome modelu. Treći je model mjesto propelera imao vesla u obliku peraja. Konačni model, dug 6 m, nazvao je "spasilac obale".

Godine 1853. bio je zapovjednikom ratnoga broda Vulcano, a tijekom austrijsko-talijanskoga rata zapovijeda ratnim brodom Venus. Nakon odlaska u mirovinu (1860.) dolazi u Rijeku i potpuno se posvećuje svojoj zamisli. Preko gradonačelnika I. Ciotte upoznao se s britanskim strojarom Robertom Whiteheadom koji se zainteresirao za njegov izum i s njime 1864. sklopio ugovor za usavršavanje izuma. 1866. njih su dvojica zamolili državnu komisiju da pregleda novo oružje koje su nazvali Minenschiff. Pokusi su obavljani 21. prosinca 1866., a 6. ožujka 1867. sklopljen je s pronalazačima ugovor s uvjetima za pokuse. Whitehead se preselio iz Trsta u Rijeku gdje je utemeljio prvu tvornicu torpeda na svijetu. Ime "torpedo" dano je novom oružju po ribi drhtulji (Torpedo marmorata). Car Franjo Josip I. odlikovao je Luppisa zbog njegovih osobitih zasluga plemićkim naslovom i pridjevkom "von Rammer" (1869.). Umro je u Milanu 21. siječnja 1875. godine.

*Abstract***RIJEKA'S INVENTOR OF TORPEDO IVAN BLAŽ
(GIOVANNI BIAGGIO) LUPPIS DE RAMMER***Irvin Lukežić*

Ivan Blaž (Giovanni Biaggio) Luppis de Rammer, Austrian navy officer and torpedo inventor was born in Rijeka on 28th January in 1813. He comes from an old sea captains' and ship owners' family that moved to Rijeka in the middle of the 18th century from Pelješac. He completed the grammar school in Rijeka and the naval academy in Venice. He served in the Austro-Hungarian navy until he had received the rank of commander.

During the Austro-Italian conflict he was the commanding officer of the ship Bellona (1849). In those times he had thought of a device for destroying enemy ships and guided from land (salvacoste, Kuestenretter). Having to deal with different technical problems, he came upon the idea to make a device for destroying ships, a small boat without the crew, which could be sent and guided from land, while the explosive on it would explode in the moment of hitting the enemy ship. He constructed a few models; one with glass sails, not to be noticed from the distance. After many smaller attempts he built a boat one meter long with the operating mechanism on spring and a propeller. The little boat had only two rudders and was steered with long reins from land. In that occasion Luppis had invented a lighter (a gun) and used it on that model. The third model had roars in the shape of fins instead of the propeller. The final model, 6 meters long, was called "coast savior".

In 1853, he was the commanding officer of the navy ship "Vulcano" while during the Austro-Italian War he commanded the navy ship "Venus". Having retired in 1860, he comes to Rijeka and becomes totally devoted to his idea. Through the Mayor, I. Ciotta, he meets the British engineer Robert Whitehead, who becomes interested in Luppis' invention so that in 1864 he signs an agreement with him on improving the invention. In 1866, Luppis and Whitehead ask the national commission to examine the new weapon that they had called Minenschiff. Experiments were made on 21st December 1866, and on 6th March 1867, the agreement was signed with the inventors on the conditions for experiments. Whitehead moved from Trieste to Rijeka, where he founded the first torpedo factory in the world. The name "torpedo" was given to the new weapon according to the electric ray fish (Torpedo marmorata). The Emperor Franz Joseph 1st, invested Luppis with a noble title and the nickname "von Rammer" for his special merits (1869). Luppis died in Milan on 21st January 1875.